

КОНТАМІНАЦІЯ КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ ТА РИЗИК РОЗВИТКУ СЕПТИЧНИХ УСКЛАДНЕНЬ ПРИ ЕНДОПРОТЕЗУВАННІ КОЛІННИХ СУГЛОБІВ У ХВОРИХ НА РЕВМАТОЇДНИЙ АРТРИТ

Гужевський І. В., Герасименко С. І., Полулях М. В., Герасименко А. С., Лютко О. Б.
ДУ "Інститут травматології та ортопедії НАМН України", м. Київ, Україна.

Вступ (актуальність). Найбільш поширеною причиною втрати працездатності внаслідок ураження рухового апарату у пацієнтів з ревматоїдним артритом є ураження колінних суглобів. На пізніх стадіях ревматоїдних уражень колінного суглоба ендопротезування залишається єдиною можливістю поліпшити функцію кінцівок. При цьому ризик виникнення ускладнень септичного характеру у 1,5-2 рази вищий, ніж у хворих з дегенеративно-дистрофічними ураженнями суглобів, а клінічні прояви глибокої інфекції після ендопротезування колінного суглоба у хворих з його ревматоїдними ураженнями сягають 3-8%. В літературі більший ризик розвитку септичних ускладнень у хворих з РА пояснюють імунними порушеннями внаслідок основного захворювання та імуносупресивної дії антиревматоїдних препаратів. Питання зв'язку септичних ускладнень з локальним доопераційним станом кісткової тканини в ділянці розташування компонентів ендопротезу, зокрема мікробною контамінацією, в доступних нам літературних джерелах висвітлено недостатньо, що спонукало нас до виконання власного дослідження.

Мета роботи: визначити частоту доопераційної контамінації кісткової тканини епіфізів стегнової та великогомілкової кісток та співставити отримані дані з частотою розвитку септичних ускладнень після ендопротезування колінного суглоба у хворих на ревматоїдний артрит.

Матеріал та методи. Були прооперовані 74 хворих з 2-3 стадіями ревматоїдних уражень суглобів (за класифікацією Є.Т.Скляренко та В.І.Стецули, 1969 р.), вік яких коливався від 18 до 77 років та у середньому складав 45,1 + 1,1 років. Третя стадія захворювання відмічалась у 7 хворих. Безпосередньо до звернення в клініку всі хворі знаходилися під наглядом ревматологів та отримували нестероїдні протизапальні препарати за різними схемами. Переважна більшість хворих (67) мали тривалий стаж захворювання (понад 5 років) та на етапах лікування крім протизапальних медикаментів отримували системну глюкокортикостероїдну терапію та базисні препарати.

Контамінацію кісткової тканини в ділянці розташування компонентів ендопротезу вивчали шляхом мікробіологічних досліджень фрагментів дистального епіфізу стегнової та проксимального епіфізу великогомілкової кісток, які отримували під час оперативного втручання. З метою оцінки значення серологічних показників крові для прогнозування розвитку септичних ускладнень в крові хворих визначались антистрептолизін-О, С-реактивний білок, ревматоїдний фактор; вивчалась реакція аглютинації з полівалентним музейним вакцинним штамом *Staphylococcus aureus*.

Результати. Результати ендопротезувань простежені у терміни від 1 до 14 років. У 36 випадках знайдена контамінація зразків спонгіози. При цьому глибоке нагноєння у терміни від 1 до 3 місяців після операції виникло лише у 4-х хворих, які отримували базисні та гормональні препарати більше 8 років та мали виразні супутні соматичні порушення. У всіх випадках контамінації в крові хворих знайдені серологічні порушення, які свідчать про активність запального процесу та його зв'язок з мікробним агентом.

Висновки. Доопераційна контамінація кісткової тканини є частим, але, при застосуванні сучасних методів профілактики, не фатальним фактором ризику розвитку септичних ускладнень при ендопротезуванні колінного суглоба у хворих з ревматоїдним артритом. Мала частота септичних ускладнень при значному відсотку випадків мікробної контамінації не може бути повністю пояснена в межах даного дослідження і потребує подальшого вивчення серологічних, мікробіологічних та імунологічних показників хворих цієї групи хворих.